

ТЕМА 3

ІНТЕГРАЦІЙНО-СОЦІАЛЬНІ ПРОЦЕСИ ЯК ОДНЕ ІЗ ДжЕРЕЛ ПРОНИКНЕННЯ ЗАПОЗИЧЕНЬ У НІМЕЦЬКОМОВНУ ТА УКРАЇНОМОВНУ ПРЕСУ

Розвиток мови відбувається під постійним її вдосконаленням та оновленням. Джерело змін чітко проглядається та пов'язане з екстралінгвістичними факторами, із впливом соціуму, який користується даною мовою. Істотні зміни, що відбуваються в економічному та суспільному житті, породжують безліч нових явищ та понять.

Протягом останніх років відбулися значні зміни в соціальному устрої Німеччини та України. Вони пов'язані з активною участю обох держав у процесах глобалізації та євроінтеграції. Із кожним днем збільшується доступ населення як Німеччини, так і України до сучасних інформаційних технологій, насамперед, до Інтернету, мобільного зв'язку. Це робить країни більш відкритими для зовнішнього впливу в суспільній, політичній, інтелектуальній, культурній сферах, а також у сфері моралі та повсякденного життя.

Деколонізація та глобалізація – мультивекторні феномени, які в багатьох аспектах протистоять один одному. Деконізація пов'язана з підтвердженням національної ідентичності (збільшення кількості населення; розширення функціональних можливостей мови). Глобалізація включає інформаційну присутність іноземних учасників у процесі спілкування. Її суть не національна. Її стандарт у багатьох країнах – наявність двох і більше мов. Інформаційна інтервенція здійснюється через такі інформаційні сфери, як телебачення, радіо, преса, масова культура, Інтернет, інформаційні послуги споживчого ринку, особливо реклама.

Глобалізація та інтеграційні процеси активно проявляють себе в інформаційній сфері. Мається на увазі не тільки конкуренція між мас-медійними структурами, але й набагато ширше – між функціонуючими мовами, в яких англійська займає не останнє місце.

Одне з найбільш помітних наслідків інтегративних процесів – кількісне збільшення і якісне різноманіття мовних контактів. Суть таких контактів – у мультикодовій структурі сучасного дискурсу,

перенесення та змішування кодів, що призводить до великої кількості запозичень.

Спостереження над статтями показує, що первинна етимологія запозичень трохи відрізняється від розширеної семантики адаптованих значень та дефініцій, які пропонують словники іншомовних слів. Це пояснюється новими реаліями сьогодення.

Зв'язки між структурою суспільства та соціальною структурою мови складні і багатогранні. Члени соціуму використовують мову з метою локалізації свого місця в суспільстві, здійснюючи це за допомогою різних мовних варіацій. Це надзвичайно важлива властивість мови, яка забезпечує мовця можливістю не тільки вільно виражати свої думки на даній мові, але й робити це різними способами, створюючи при цьому нові номінації.

ЗМІ, різноманітні громадські угруповання, мікросоціуми, молодь активізують процеси неологізації і запозичення. Як правило, відбувається запозичення англоамериканізмів. Це спричинено суспільно-політичною ситуацією, а також комунікативним престижем.

Залежно від часу інтенсивність проникнення іншомовних слів у лексичний фонд німецької та української мов неоднакова. Останні десятиліття серед усіх запозичень англіцизми становлять найчастотнішу запозичену лексику, бо американська культура є молодою, сучасною, динамічною.

Переміщення іншомовних слів у німецьку та українську мови носить закономірний характер і підтримується такими факторами, як тенденція до комунікативної чіткості лексичних одиниць і, навпаки, тенденція, для якої характерна односкладовість як результат згортання багатокомпонентних лексем.

Сьогодні не залишається часу на тривалий асиміляційний процес нових слів. Засоби інформації, які створюють ці нововведення, повинні швидко опрацювати іншомовні повідомлення преси, тому процес асиміляції запозичень обмежується тільки набуттям, наприклад, іменником граматичного роду, числа та відмінку.

Запозичення виконують не тільки номінативну функцію, але й служать для самовираження, самореклами людей. Вони використовуються для вираження відношення мовця до дійсності.

У німецькомовній пресі трапляються також запозичення різного походження, які спричинені різноманітними соціальними явищами, наприклад, професіоналізми, діалектизми, вульгаризми, арготизми. Вони можуть брати участь у словотворчих процесах.

Сучасні німецька та українська мови містять велику кількість англійських запозичень, але сьогодні вони не в силах асимілювати весь потік нових слів. Можна сказати, що чим «молодше» запозичене значення, тим більш формально воно відрізняється від власних та запозичених раніше слів.

Англійські запозичення виступають фактором зовнішнього розвитку лексичного фонду і водночас тісно переплітаються з внутрішніми особливостями словникового складу мови, сприяючи її оновленню.

За останній час як у німецькомовному, так і в україномовному середовищі відбулися радикальні зміни – змінилися політичні умови життя носіїв мови, а в німецькомовному середовищі до того ж відбулися помітно значні успіхи в економіці та соціальних системах. Усе це в сполученні із загальними для європейської культури технічними та матеріальними новаціями не могло не позначитися на кількісному зростанні сучасного вокабуляру та формуванні окремих його ділянок.

Молодіжна мова є результатом взаємодії мови, культури та вікової індивідуальної психології.

Сленгові інновації тісно переплітаються з неологізмами, обидва ці шари лексики підлягають активній модернізації. У своєму становленні вони проходять однакові стадії соціалізації: вживання в усному мовленні, використання в рекламі, ЗМІ.

Одним із факторів розвитку мови є поповнення системи за рахунок сленгізмів та неологізмів. У своєму функціонуванні вони мають більш вільні норми, які допускають відхилення, оскільки належать до найбільш рухомого шару лексики. Обидва явища задовольняють потребу в нових номінаціях, так як вони відкриті для новоутворень. Сленгізми соціально значимі, оскільки заповнюють не тільки номінативні, але й комунікативні лакуни.

Усі періодичні видання тією чи іншою мірою використовують іншомовну лексику, пов'язану із соціальними процесами. Ці слова за своєю суттю є економічними, політичними, соціальними запозиченнями і тільки контекстуально можуть бути розглянуті як іншомовна лексика, яка відображає інтегративні та соціальні процеси в суспільстві.

Із вищесказаного можна зробити висновки, що англійська мова має зростаючий вектор в інформаційно-комунікативному просторі країн. Це можна пояснити активними інтеграційними, глобалізаційними та соціальними процесами, які відбуваються в обох країнах та найбільш ядро проявляють себе в таких сферах, як мас-медіа, бізнес, комунікативні технології.